

Epistola problematica / ad virum clarissimum Fredericum Ruyschium ... de ovario novo.

Contributors

Ettmüller, Michael Ernst, 1673-1732.
Ruysch, Frederik, 1638-1731.

Publication/Creation

Amstelaedami : Apud Janssonio-Waesbergios, 1715.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/wyb46bhe>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

MICHAELIS ERNESTI
ET TMULLERI,

*Phil. & Med. Doct. in Academia Lipsiensi Anat.
& Chir. P. P. Extraord. Facult. Med. Adfessoris,
& Naturæ Curiosorum Collegæ*

EPISTOLA PROBLEMATICA,

Ad Virum Clarissimum

FREDERICUM RUYSCHIUM

M. D. Anatomiae & Botanices Professore,

D E

O V A R I O N O V O.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS, 1715.

*Hadysen
23/6/10*

Clarissime & Experientissime

V I R.

Tuas denuo pulso fores, cujus cognita satis atque perspecta est in admittendis non minus quàm benevolè excipiendis quibuscvis discere cupientibus promptitudo. De Cortice Cerebri Tecum ante hos 14. annos agere, benignè permisisti; jam a Cœlo ad Terram Microcosmi, a summa ad imam corporis partem me confero. Uterus scilicet in scenam jam producendus est, ad quem serenum, ut soles, *Vir Clarissime*, vultum convertere ne dedigneris, obnixè rogo.

In generationis negotio, utut summo adhuc mysterio, à Recentioribus tantum non omnibus creditum hætenus fuisse, nosti, sub fœcundo coitu sive ipsum semen virile, sive auram solummodo ejus genitaem per vaginam in uterum immissam ex hoc vel mediante sanguinis circulo, vel immediatè per tubas Fallopianas ad ovarium seu testiculos muliebres penetrare, ibidemque unum alterumque ovulum actuare seu imprægnare. Ante 7 annos vero Dissertationem conscripsit hic loci Dominus D. MARTINUS NABOTH, Vir in secandi arte peritissimus; in qua commune hoc assertum non solum labefactare, quin & novum illudque verum se invenisse ovarium dicit. Ut igitur distinctè rem proponam, quomodo Medici suum hætenus invenerint ovarium, primum narrabo; hinc quomodo Dominus Dr. NABOTH hoc ipsum destruere; novumque ei substituere conatus sit, exponam; tum pro quo Veteres æque ac Recentiores ovulum hoc Nabothianum habuerint, edisseram; ac denique quo applausu hætenus novum hoc ovarium fuerit exceptum, palam faciam.

Communis Veterum erat distinctio inter animalia Ovipara & Vivipara: quibus ultimis quoniam genus humanum accensebatur, non solliciti erant Medici de ovis humanis investigandis. Ex quo vero HARVEUS ductu FABRICII ab AQUAPENDENTE, hanc distinctionem ad exclusionem tantum, non vero ad primam formationem fœtuum esse restringendam, docuerat, omnia omnino

animalia ex ovo nasci adstruxerat, atque analogiam inter pennatorum aliorumque animalium ova ostenderat, nullus non humana ova investigandi omnes animi nervos intendebat. Primus tamen omnium JOHANNES van HORNE in *Epistola de Genitalibus* Anno 1668. quod est ovarium in oviparis, testes esse muliebres, disertè enuntiabat, utpote qui perfecta ova intra se contineant, humore scatentia, & pellicula propria circumcineta. Quem sequebatur NICOLAUS STENO in *Elementorum Myologiae Specimine*, & JOHANNES SWAMMERDAMMIUS in *Miraculo Naturæ*, atque REGNERUS de GRAAF de *Mulierum organis generationi inservientibus*, aliique successu temporis plures. Quanquam primam hujus inventionis gloriam CAROLUS DRELINCURTIUS in *Lucubrationibus Historicis & Physicis de Fœminarum ovis* sibi tribuere maluerit. In qua sententia eo magis confirmabantur, cum THEODORUS KERCKRINGIUS Anno 1671. in *Anthropogeniæ Ichnographia* fœtus humani rudimenta in illis ovulis inveniri demonstraret, & fœtus trium aut quatuor dierum, quindecim dierum, trium septimanarum, unius mensis, & sex hebdomadum ex illis ante oculos posuisset. Ex quo denique Dominus de S. MAURICE in *Epistola ad Dominum de la Closure* Anno 1682. Parisiis perfectum fœtum in dextro ovario post matris mortem se vidisse testabatur, testiculos muliebres genuina continere ovula, a nullo Medicorum negatum iri, omnes confidebant.

Negavit tamen id ipsum Dominus D. NABOTH, cujus mentem ut plenius assequaris, *Vir Clarissime*, haud ægrè feres, spero, quod ipsissima ejus verba ex supra laudatæ Disputationis §. XI. XII. & XIV. allegem. Sunt autem ista hujus valoris: §. XI. „ Quoniam varia obstant, cur in testium vesiculis, veluti ovulis „ veris, conceptionem haud fieri mihi persuadeam, è diverso aliud ovarium genuinius in utero ipso vidisse visus mihi fuerim, „ veniam merebor, si morbos tubarum & testiculorum, non verò ovarii novi, sterilitatis inter causas neglexero. Conceptionem namque fieri posse absque ullius in testiculis fœmineis vesiculæ subsidio, docent ex mulieres, quæ conceperunt atque pepererunt, vesiculis tamen omnibus in testibus caruerunt. Pro „ voco primum ad puerperam à Domino D. JOHANNES CHRISTIANO SCHAMBERGIO, Professore in hac Academia superioribus annis celeberrimo Anno 1703. Mense Decembri dissectam „ sectam

„ feceram, cum mox a partu difficili vitam cum morte commutaf-
 „ set. In hac, abdomine inciso, ingens statim in oculos incurre-
 „ bat testium moles, ordinarium quadruplo exsuperans, atque
 „ intra se non vesiculas & glandulas, sed multam pinguedinem
 „ cum pilis intermixtis comprehendens: pilorum alii erant longio-
 „ res, longitudinem digiti adæquantes, alii breviores, in extre-
 „ mitate una radicem, in altera cuspidem instar perfectorum pi-
 „ lorum obtinentes, nulli tamen tunicæ, sed soli pinguedini in-
 „ hærentes. Provoco dein ad fœminas, quæ liberorum extite-
 „ runt matres, etiamsi testes habuerint scirrhosos & omnibus ve-
 „ siculis vacuos. Sic Anno 1701. multis Medicinæ studiosis præ-
 „ sentibus, fœminam 34. annorum dissecai, cujus uterque testis,
 „ magnitudine fere pugni, totus cernebatur scirrhusus, nequicquam
 „ vesicularum vel glandularum exhibens, sed instar cartilaginis
 „ fere se habens. Sic in fœmina honesta, 36. ætatis annum a-
 „ gente d. 29. Jul. Anno 1704. incisa, uterque pariter testis pomi
 „ majoris magnitudine superficiem satis inæqualem, & ex viginti
 „ quasi nucibus avellanis coagmentatum ostendebat, nec alia cor-
 „ puscula substantiæ perquam duræ ac fermè cartilagineæ internam
 „ eorum molem constituebant.

§. XII. „ Tubas vero Fallopianas nec semini virili ad testes, nec
 „ ovulo etiam ab hisce ad uterum transferendo inservire, facile
 „ comprobabunt fœminæ omnes, quarum post partum & obitum,
 „ tum ab aliis, tum à me apertarum, tubas cum testibus strictis-
 „ sime coaluisse, aliquoties observavi. Comprobabunt idem non
 „ minus canes fœmellæ, quæ feliciter fœtus conceperunt, con-
 „ ceptosque ediderunt, postquam tubæ Fallopiianæ juxta ornamen-
 „ ta foliacea utrinque ante congressum ita constrictæ essent, ut
 „ sic latera ipsarum successive potuerint coalescere. De novo au-
 „ tem ovario cogitando ansam præbuit Anatomia publica, quam
 „ ex speciali mandato Electorali Experientissimus JOHANNES
 „ FRIDERICUS ORTLOB, Anat. & Chir. Prof. Extraord.
 „ (nunc beatus) Anno 1694. Mense Januario administrabat. Etenim
 „ cum vicerum præparatio mihi concederetur, inter reliquas par-
 „ tes corporis cervicem uteri teretem, crassum atque exterius con-
 „ tactu durum & turgidum, interius vero, cum eum inciderem,
 „ vesicularum sive ovulorum plenum ita observare contigit, ut
 „ ovula ipsa multum pariter turgerent, atque duritiem externam
 „ cervicis formarent, humorem continentes, qui coctione levi

„ concrefceret. Quales veficulas, pro ovulis genuinis a me re-
 „ putatas, etiam postmodum in quamplurimis sexus fequioris ca-
 „ daveribus tum publicè, tum privatim & hic & Halæ Magde-
 „ burgicæ diffectis non folum annotavi, fed & Domino D. FRI-
 „ DERICO HOFMANNO, Confiliario & Archiatro Regio
 „ Pruffico ac Prof. Publ. Medicinæ Primario in Academia Fri-
 „ dericiana celeberrimo, Domino D. JOHANNI WILHELMO
 „ PAULI, Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academia Lipfienfi
 „ celeberrimo, Domino D. JOHANNI CHRISTIANO
 „ SCHAMBERGIÆ, Lipfiæ quondam Anat. & Chirurg. Prof.
 „ Publ. celeberrimo, multisque Medicinæ alumnis demonftravi.
 „ Ovarii fiquidem muliebris novi nomine nihil aliud intelligo,
 „ quam veficularum, ceu verorum ovulorum, in cervice cumpri-
 „ mis uteri, conceptioni quam maximè deftinatorum conge-
 „ riem.

§. XIV. „ Ovarium fiquidem novum in commodo deprehen-
 „ ditur loco, in ipfa videlicet, prout jam indigitatum, cervicis
 „ uteri fuperficie interna, quam omnem fere, ad infimam ufque
 „ cavitatis fundi uterini partem occupat, egregiè imprimis veficu-
 „ lis in fœmellis viro maturis turgens. Aliquando tamen veficu-
 „ læ etiam nonnullæ limbum five circum orificii interni, quo
 „ cum vaginam refpicit, excurrunt interdum, licet rarius in cavi-
 „ tate quoque fundi uterini una vel altera occurrit. Et licet ova-
 „ rium tale fit fimplex, fubinde nihilominus in circumferentia cer-
 „ vicis interna fere inftar binarum arbufcularum cum ramulis ex-
 „ panfarum atque fructibus confpicitur. Cujuslibet veficulæ figu-
 „ ram rotundam feu ovalem quodammodo præ fe ferentis, pars
 „ tertia circiter extra internam cervicis uterinæ fuperficiem promi-
 „ net, duæ vero partes fubftantiæ cervicis immerguntur, cum
 „ eadem veluti continuatæ. Magnitudine non minus ac numero
 „ veficulæ dictæ fatis variant, dum earum aliæ pifum majus, aliæ
 „ minus, nonnullæ femen cannabis, plures grana milii, magnitu-
 „ dine æmulantur; in fubjectis junioribus veficulas plures & mi-
 „ nores, in natu majoribus majores & germen promptius, in fenio-
 „ ribus eafdem pauciores videre licuit. Propter veficularum au-
 „ tem protuberantiam æque ac propter fibrofam five cellulofam
 „ cervicis figuram non poteft non ovarium integrum apparere in-
 „ æquale.

Omnem interim Anatomicorum conspectum non effugerunt hactenus hæc corpuscula Nabothiana, modo ipsis tam felicibus esse licuerit, ut pro ovulis illa habuerint. Sic primo loco REGNERUS de GRAAF loc. cit. cap. 8. *Notandum, inquit, hic in, uteri collo inter rugas seu fibras potius sæpenumero hydatides diversæ magnitudinis reperiri.* Post eum audiendus est Dominus des NOUES, qui in ZODIACI MEDICO-GALLICI ANNO III. pag. 20. sqq. hæc habet verba: *A me observatum est, uteri illam partem, quæ in vaginam desinit, vocaturque orificium internum, non modo structuram obtinere eo modo conformatam, ut masculino semini introitum facilem concedat conceptionis tempore, concepto fœtui tempore partus exitum permissura, ac præterea, si ita lubet, sanguini menstruo, id quod ab Anatomicis omnibus est proditum; sed & etiamnum ideo constitutam esse, ut conceptaculi vicem præbeat speciei singulari materiei spermaticæ, quam necessitatis tempore eundem in locum effundat, in quem effunditur coitus tempore semen masculinum.*

Observationem hanc consecutus sum mediantibus tribus ex ordine dissectionibus trium cadaverum muliebrium, rei veritatem confirmantibus, atque has ideo exhibeo circumstantias:

I. Mediocri facta expressione prædicti orificii illius membrana exterior variis in locis inæqualiter turgebat, effingens quosdam tumores subrotundos.

II. Fortiori adhibita compressione materia prædicta guttatim prodibat per foraminula quædam ex prædictis protuberantiis vel tuberibus propemodum magnitudine & forma illa referentia, quæ conspiciuntur in parte virili, Veromontanum dicta.

III. Leviter scarificata parte illa cuspide scalpelli falcati, adhibitaque vehementissima expressione, illico exiliere insignes flocci ejusdem materiei supra unamquamque scarificationem.

IV. Paucis, nequaquam dissidebat ab illa, quæ se in virilibus testibus exhibet, colore, consistentia, ac proinde omnino alia erat ab humore oleoso, quem in libidinis stimulis profundunt mulieres, cujus originem vulgo deducunt a quibusdam glandulis infra glandulam vaginalem sitis.

Denique in scenam produco JOHANNEM BAPTISTAM MORGAGNUM, qui in *Adversariis Anatomicis primis* Anno 1706. publicatis §. 32. ita dicit: *Sive ego mulierum, seu vaccarum uteros secem, eadem mihi, quæ innumeris quoque prosectoribus,*

bus, lenti muci & limpidi, nisi quod ad flavum nonnihil vergit in summa vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem succus in suprema cervicis parte est, reliquoque utero, quique est in tubis Fallopiianis, is vero mihi satis dissimilis videri solet; ut illius propterea descripti muci scaturigines & fontes in ipsa cervice, osculoque uteri quærendos credam. Quos dum assidue perquiro, ecce quasdam vesiculas animadverto, varia magnitudine, omnes vero subrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo observatæ sunt; namque eas ibidem sæpenumero comperiri, auctor olim fuit GRAFIUS de Mulierum organis cap. 8. quas postea BARLIUS, vid. les nouvelles decouvertes &c. Tom. III. Lib. II. c. 2. atque ORTLOBIUS Histor. Part. & Occon. &c. Dissert. 34. confirmavere, & Præstantissimus quoque LITRIUS Memoires de l'Acad. Royal. des Scienc. 1701. pag. 294. observavit. Attamen suspicatus interdum sum, easdemne isti, quas ego, vesiculas consideraverint, cum plerique eorum hydatides esse, judicent, addatque ORTLOBIUS, eum, qui inerat, humorem ab inflicto iisdem vulnere non sine saltu prorupisse. Utut est, certè ego, lentum semper istum humorem, seu potius mucum esse, observavi, quem ex iis vesiculis multum exprimo, quemque sicuti cum liquore hydatidum, quæ circa testes, tubasque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni dissimilem, ita ejus muci, qui in cervice, & summa vagina est, nunquam non simillimum animadverti. Porro hæ vesiculæ nunc plures, alias pauciores intimæ cervicis tunicae sunt intertextæ, ita uti ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus substantiam sese recondant; Et vesiculæ quidem in plurimis hæ sunt. Minus sæpe autem in suprema cervice, circumque uteri orificium inveni, etsi aliquando hoc ipsum vidi confertissimis agminibus exornatum. An autem in hisce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque desiderantur, multo hæ vesiculæ sint minores, anne potius altè intus conditæ sint, merito aliquis suspicetur. Ego quidem ex uteri osculo, nullis apparentibus exterius vesiculis, multos circumquaque globulos descripti muci aliquando expressi, vidique præterea vesiculas aliquot intra cervicis ipsius substantiam penitus latentes; quas & Clarissimum MERGUM Histoire de l'Academie Royale des Sciences 1701. pag. 40. intra osculi uterini substantiam comperisse, non ignoro: suntque eadem facile

facile ea seminis conceptacula, quæ nempe Mr. DES NOUES observatione paulo ante referebam. Quæ cum ita sint, vestra est peritiæ, Academici, utrum ea vesiculæ sint veræ hydatides, judicare. Ego sane non multum ab eo absum, ut esse glandulas concipiam, unde is lentus & glutinosus mucus destillet, qui præter ceteras, quas supra attigimus, utilitates, hanc etiam præstet, ut in prægnantibus, sive ea concepti seminis vis sit, sive primo contractum, ut multi volunt, ipsius uteri orificium morari cogat, atque concreescere; certe longe densior & spissior factus, cum postea ulterioribus gestationis mensibus orificium id inducatur, subeuntis aëris injurias oportunissime defendat. Cæterum an ad muci ejusdem separationem is quoque glandulosus plexus conducatur, quem aliqui infra uteri orificium statuunt, me vero nunquam animadvertisse, confiteor; imprimis autem, an ea vesiculæ sint hydatides, ane sint glandulæ, vestrum, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil certi propono.

Et meam si allegare experientiam fas est, hæc corpuscula frequentius circa cervicem uteri, imo aliquando unum alterumque in ipsa Tuba Fallopiana, quotiescunque hætenus cadaver foeminarum secandi copia in nosocomio nostro concedebatur, vidi, meisque Auditoribus demonstravi.

Ad applausum denique ordo me ducit, quo ovula Nabothiana hætenus fuerunt excepta. Primum igitur sisto Dominum Dr. BENJAMINUM BENEDICTUM PETERMANNUM, qui in Decadis II Observatione IX. ita loquitur. „ Duo reperiri in sexu sequiori ovaria, communis est Anatomicorum sententia. „ His autem tertium adhuc addere nonnullis placet, de quo Disputatio de sterilitate, sub Domini D. NABOTH, Exercitationis simi alias Anatomici, præsidio habita, consulenda. Utrum autem experientia & ratione hoc ipsum confirmari possit, impræsentiarum non disputabo. Nihilominus ex principiis Anatomico-Pathologicis demonstrari posse confido, in affectibus cachecticis, hydropicis, & tumoribus oedematosis internorum viscerum glandulas statum quendam præternaturalem induere: siquidem has in non paucis cadaveribus dissectis quam maxime scirrhasas, & ad hydatides Galeni referendas, observare nobis licuit. Memorabile jam referre lubet exemplum in cadavere meretricis hydrope extinctæ, in nosocomio annotatum. In hoc enim ab extra deprehendimus glandulas circa cervicem uteri, ovariorum ma-

xime similes. Illis autem dissectis nihil aliud se offerebat, quam
 lymphæ, uti alias in glandulis hydropicorum, viscida, rugæque
 simul vaginæ uterinæ partim excrefcentiis carnosæ, partim glandulis
 scirrhis instar globorum minorum refertæ conspiciebantur. Orificium uteri
 internum satis erat amplum, ut digiti crassioris cuspidem excipere posset. Ovarium dextrum lapillis nonnullis
 instar granorum milii turgidum conspiciebatur. Quibus circumstantiis rite
 perpensis ex principiis Anatomico-Physiologicis concludimus, glandulas
 jam dictas scirrhisas neutiquam pro ovario illo novo ac tertio haberi posse.
 Interim diffiteri haud vereor, interdum ovulum, aut fœcundatum aut sterile
 sede sua naturali delapsum, per tubam Fallopianam in mulieribus,
 fluore albo laborantibus, partim propter lubricitatem fibrarum
 motricium ad cervicem uteri usque deferri, partim huius peripheriæ
 propter visciditatem annecti, imo fœtum ipsum in tuba Fallopiana
 concipi posse: uti talis tubaria conceptio non solum ordinario fit
 in brutis, cornibus nempe horum uterinis, sed etiam extraordinario
 modo in hominibus præter experientiam **ELSHOLZII** in eleganti Tract. de
 Conceptione Tubaria, **RIOLANI**, **ISBRANDI DIEMERBROEKII** in Anatomia,
MATTHIÆ TILINGII, aliorumque, mihi ipsi sub B. Parentis directorio
 in aliquot cadaveribus dissectis, sine ullo novi ovarii conceptu
 animadvertere licuit.

Cui adjungo Dominum **CHRISTIANUM FRIDERICUM BUTTIGER**, Medicinæ Doctorem, qui in *Disputatione*, in qua
fœtum non ante conceptionem in ovulo præexistere, sed post eandem
 formari docet, anno 1708. hîc loci publice defensa hæc habet verba:

§. VII. Quæ cum ita sint, liceat mihi modeste dissentire à
 sententia negante, testes vera ovaria esse. Neque enim, quæ
 objicitur, observatio, qua puerperæ alicujus cadavere inciso, testes
 omnibus vesiculis privati, e contrario autem multa pinguedine
 cum intermixtis pilis referti animadversi sunt, mulieres absque
 testium ope concipere posse, probat ideo quod fœminæ illius
 testes intra illius temporis spatium, quo in utero gessit, vesiculis
 orbari, aut antea jam ex parte quidem morbofi, unam tamen
 alteramque vesiculam adhuc integram comprehendere potuerunt,
 indeque non mirum, quod fœmina illa, etsi puerpera fuerit,
 nullas tamen in testibus post obitum ostenderit vesiculas;
 nec illico efficitur; quod ideo sine testium ope conceperit.

perit. Multo autem minus inde asserto robur accedit, quod non paucæ fœminæ post fata scirrhosos habere testes observatæ fuerint, cum tamen, ipsas complurium antea liberorum matres fuisse, constiterit. Potest enim hoc facile usu venire, nec tamen ulla nos urget necessitas inferendi, quod ideo conceperit fœmina sine vesiculis. Nam, si, aliquem hepatis, lienis, aut alius cujusdam visceris scirrho laborare, possibile est, qui tamen ante unum alterumve annum prospera valetudine usus fuit; quidni etiam fœminæ, liberorum antea matres factæ, intra illud temporis spatium, uno nempe alteroque ante obitum anno, scirrhum contrahere possint. Quamobrem nullum mihi relinquitur dubium, quin hæ omnes fœminæ utero conceperint, dum adhuc vesiculas in testibus inclusas continuerunt, postquam autem omnis illorum substantia scirrho occupata est, parere etiam desierunt. Idque eo lubentius mihi persuadeo, quo certius constat, quod pleræque fœminæ, quas scirrhosos aliove morbo vitiatos testes habere, in vivis conjectura, in demortuis autem anatomia detexit, steriles semper repertæ sint, eamque ob causam testium morbi non immerito ab omnibus recentioribus æque ac veteribus Medicis inter veras sterilitatis causas numerentur.

§. IIX. Quare haud equidem magis nobis verisimile fit, congeriem illarum vesicularum, quæ interdum in cervice uteri reperitur, verum ac genuinum ovarium esse, cum rationes, quibus hoc ipsum stabilitur, ad accuratioris judicii lancem appensæ, non debitum habere pondus momentumque deprehendantur. Sic enim non, ut dicitur, interna cervicis uteri superficies locus ovarii commodus est, sed incommodissimus, ovulorumque conservationi plane adversus. Siquidem inter omnes constat, quod partus tempore nulla fere pars uteri magis injuria afficiatur, quam ipsa ejusdem cervix; quippe cui egressum moliens foetus vehementer capite innititur, eandemque mirum in modum distendit, ut facilis sit conjecturæ locus, quod vix aliter fieri possit, quam ut hac ratione ovula ibi hærentia multum lædantur, penitusque intereant. Quod ipsum quoque dicendum foret de iis ovulis, quæ superioris orificii uterini limbum, vaginam respicientem, occupant. Hæc profecto ovula, cum jam extra cavitatem uteri constituta sint, à semine virili foecundata non fursum ad uterum adscenderent, ob arctissimam uteri constrictionem, sed proprio potius pondere in vaginam delapsa

" inutiliter excernerentur. Quin si viris fide dignis credere fas
 " est, talis novi ovarii locus matri quoque perniciosus esset. Di-
 " citur enim Clarissimus Dominus FASCHIUS aliquando ob-
 " servasse, quod honesta quædam & nobilis foemina propter ovu-
 " lum, nimis profundè ad uteri cervicem demissum, ibique in-
 " crementum capiens, vita privata sit, idque ideo, quoniam tan-
 " tæ extensioni insueta pars hæcce ac increcente foetu tandem ru-
 " pta est, foetusque in abdomen transmissus, quem post cada-
 " veris incisionem intestinis quasi instratum invenerunt. vid. BER-
 " TUCHII Dissert. de sterilitate, sub præsidio Dn. FASCHII ha-
 " bita. Quamobrem si natura præter solennem legem, quam in
 " reliquis omnibus animalibus perpetuo servat, in solo homine o-
 " varium cavitati uteri includere voluisset, existimaverim, quod
 " potius fundum uteri, ubi naturaliter ovula accrescere solent,
 " tanquam sedem aptiorem delegisset, nec ovula in eo posuisset
 " loco, unde post foecundationem iterum divelli, ac sursum ab-
 " lata fundo demum uteri adfigi necessario debeant. Quod si igi-
 " tur inter præcipua genuini ovarii requisita aptitudo loci non ul-
 " timas tenet, multo potiori jure, testes mulierum vera ovaria
 " esse, contendere possumus, utpote qui ejusmodi aliquem locum
 " nacti sunt, quem sive tuendorum ovulorum ratione, sive alio quo-
 " cunque respectu consideres, aptissimus semper est, atque miran-
 " dam Summi Numinis providentiam non obscurè prodit. Quæ
 " de conceptione canis, cujus tubæ in fimbriatis extremitatibus li-
 " gatae fuerunt, referuntur, fidem pene superant, & quoniam
 " alia exempla in contrarium adduci possunt, nihil evincunt.

§. IX. " Sicut autem novi ovarii locus parum congruus est;
 " ita etiam vesiculæ, è quibus constat, non, ut perhibetur, pla-
 " centæ uterinæ, chorii ac amnii, nec non vasorum umbili-
 " calium rudimenta habent. Quodsi enim à vasorum sanguifero-
 " rum præsentia ad placentæ rudimentum argumentari liceret,
 " eodem jure perhibere possemus, quod & hydatides & vesiculæ
 " in testibus contentæ, quas supra cum Clarissimo MALPI-
 " GHIO principium glandulosi corporis appellavimus, placen-
 " tæ primordiis gaudeant, utpote quas copiosa vasa subire ac per-
 " reptare laudatissimus Auctor, aliique docent. Quinimo cum
 " placenta uteri nunquam in adultis duas tertias, sed vix tertiam
 " occupet partem, rudimentum quoque istud valde dubium at-
 " que incertum redditur, siquidem magnam res veritatis speciem

habet, quod, si pars illa vesiculæ verum esset placenta principium, eandem quoque in recentioribus pariter ac adultis ovis proportionem servaret, neque in his tertiam duntaxat, in illis autem tres omnino occuparet partes. Simili ratione tertia illarum vesicularum pars, quæ à connexionione libera prominet, & membranosa est, neutiquam ideo pro chorii & amnii rudimentis haberi potest, quoniam in ovis præsertim majoribus non difficulter in duas lamellas discerpi observatur. Nam & vesicularum, in testibus comprehensarum, tunicæ adhibito studio in lamellas dividuntur, neque tamen ideo in verorum ovulorum numerum, ut ipsi contrariæ sententiæ Authores fatentur, sunt referendæ; & hydatides docente Domino de GRAAF de Mulier. Ovar. duplici ordinarie tunica constant, quarum interior, licet tenuissima sit, ab exteriori haud difficulter separatur, cum tamen nemo facile, has veris ovulis esse annumerandas, adfirmare audebit. Quin, si expertis credere fas est, eam ipsam ob causam, quoniam facile in lamellas dividuntur vesicularum illarum tunicæ, vera ovula non sunt, & consequenter nullum habent chorii & amnii rudimentum, siquidem laudatissimus de GRAAF hoc ipsum intercedere discriminis inter vera ova atque hydatides, quod harum membranæ facile, illorum autem difficulter in lamellas dispescantur, ibidem adfirmat.

§. X. " Eodem fere modo comparatum est funiculi umbilicalis rudimentum, quod ovulorum suorum liquori innatare atque fibrillæ speciem præ se ferre dicitur. Non enim aliam invenio hujus rei probationem, nisi hanc; fibrilla innatat vesiculæ, ergo fibrilla illa est funiculi umbilicalis rudimentum. Certe etiam hydatidibus interdum aliquid fibrilloso aut heterogenei innatat, quod tamen æque minus pro funiculi aut foetus rudimento haberi potest, ac fibrillæ sanguini innatantes. Accedit, quod fibrilla illa, in ovuli colliquamento observata, adeo subtilis fuerit, ut oculis usurpari vix potuerit, adeoque utrum ejus structura cum funiculo umbilicali conveniat, nec ne, penitus ignoremus. Ad contrarium itaque potius amplectendum, partim præsens dissertatio, qua nullam foetus ante conceptionem præexistere delineationem, probaturi sumus, hortatur, partim quoque observationes, primordium foetus funiculi rudimento prius in conspectum venire, testantes, suadent. Nullum enim est dubium, quin, si fibrilla, quam se observasse contendunt, verum fuisset funiculi umbilicalis rudimentum, non prius, quam

„ ipsum corporis primordium in oculos incurrisset, quod ta-
 „ men factum ipsi referunt, dicentes, se illud duntaxat ocu-
 „ lis detexisse, hoc autem non difficulter mente concipere po-
 „ tuisse. Neque vero est cur aliquis sibi persuaderi patiatur,
 „ majoris momenti esse, quod vesiculæ illæ instar albuminis
 „ ovi coctione inspissari dicantur. Tametsi enim mihi non-
 „ dum occasio obtigerit, in rem hancce inquirendi, libenter
 „ tamen istud largiar, probe gnarus, quod non omnis vero-
 „ rum ovulorum formalitas in inspissatione consistat, sed alia
 „ præterea requirantur. Id quod contrariæ sententiæ defen-
 „ sores nolentes quasi fateri coguntur, utpote qui negant, te-
 „ stes muliebres vera ovaria esse, aut genuina complecti ovu-
 „ la, cum tamen, illa coctione inspissari, certissimum sit, &
 „ quotidiana experientia confirmetur. Quodsi autem testium
 „ vesiculæ, quæ tamen igne inspissantur, vera ovula non sunt,
 „ firmissima quadam consequentia efficitur, quod & novi o-
 „ varii vesiculæ neutiquam ideo vera ovula appellari queant,
 „ quoniam illarum liquor instar albuminis ad ignem conden-
 „ satur, adeoque hoc etiam argumento nil probant. Quo-
 „ rum de novo ovario in cervice uteri posito sententiam pe-
 „ nitus evertit elegans NUCKII experimentum, qui referen-
 „ te excellentissimo Domino BERGERO Lib. de Natura
 „ humana p. 457. in cane foemina tertio post congressum die
 „ extraxit per vulnus, abdomini inflictum, sinistri lateris cor-
 „ nu, cujus ovarium jam duobus ovulis majusculis notabiliter
 „ conspicuum vidit, idemque deinde inter ovarium & vagi-
 „ nam medio loco ligatura arctiori constrictum, reposuit, ac
 „ vulnus obligatum intra octiduum ad cicatricem perduxit.
 „ Vigesimo primo ab injecta ligatura die canem secuit, & cor-
 „ nu sinistri partem ligaturam inter & vaginam vacuum & ina-
 „ nem deprehendit. Quo profecto experimento nil clarius
 „ esse potest, siquidem nemo non inde intelligit, quod, si o-
 „ varium in cervice esset positum, foetus quoque necessario in-
 „ tra ligaturam & cervicem inveniri debuerint, spatio, quod
 „ testes respicit, inani relicto.

Hunc excipit Dominus ANDREAS OTTOMARUS
 GOELICKE Med. Doctor ejusdemque antehac in Frideri-
 ciana P. P. Extraordinarius, nunc vero in Academia Regia, quæ
 est Duisburgi Clivorum, Medicinæ Professor ordinarius, qui

Anno 1708. Halæ Magdeburgicæ Disputationem habuit Medico-Forensem, qua demonstratur, *Partum octimestrem vitalem esse & legitimum*, & inter alia his usus est verbis.

§. IX. „ Tria imprimis sunt, quæ pro confirmatione sententiæ suæ urgere videtur Dominus D. NABOTH. Primum est, quod novum istud ovarium in omnibus foemellis semper & sine discrimine temporis reperiatur. Multum sane negotii sibi facefferet Author, si propositionem hanc maxime universalem in omnibus subjectis semper & sine discrimine temporis ipsa autopsia comprobare deberet. Fuerunt per totidem secula & adhuc sunt multi perspicacissimi, & si ita loqui fas est, ipso Argo oculatiores Anatomici, qui in totidem uteris cultro suo subjectis procul dubio vesiculas illas, utpote quarum aliæ pisi majoris, aliæ minoris, nonnullæ feminis cannabini, plures granorum milii magnitudinem secundum ejus observationem æmulantur, observaturi fuissent. Profundissimum vero eorundem de his rebus silentium propositionis hujus universalitatem maxime dubiam & suspectam reddit, potissimum cum ad corpuscula tantæ capacitatis videndum non requiratur oculus microscopio Lewenhoeckiano aut Muschenbroekiano demum munitus, sed vel semicoeco, etiam invito & tale quid non quærenti, manifeste sese palpanda obtrudant. Et ne quid dissimulem, contigit etiam mihi ante biennium, puellam quandam decem annorum in suburbio Hallensi examini Anatomico subicere, & cum jam tum temporis de novo ovario Lipsiæ invento mussitarent Studiosi Medicinæ, cupiditas incescit animo, negotium istud rimandi curatius, adeoque non difficulter a matre puellæ obtinui, ut uterum cum annexis tubis domum mecum deferrem; sed ingenue confiteor, me totam internam ejus superficiem glabram, nullis tuberculis aut vesiculis asperam aut inæqualem deprehendisse, etiamsi vel microscopiis accuratissimis, quibus non destituor, uterum undiquaque lustrarem: an oculorum hebetudo, an ovulorum parvitas, an vero, quod probabilius, eorundem absentia in causa fuerit, ex his facillimum est dijudicare.

§. X. „ Alterum, quod ipsum ad novam hanc hypothesin statuminandam commovisse videtur, est ovarii hujus sim-
„ plici-

„ plicitas, sive, quod solitarium sit seu unicum, licet paulo post
 „ non obscure sibi contradicere videatur, dum asserit, quod
 „ licet sit simplex, subinde nihilominus in circumferentia cer-
 „ vicis interna fere instar binarum arbuscularum cum ramulis
 „ expansarum atque fructibus conspiciatur. Quod tamen hac
 „ vice non admodum urgebo, illud tantum breviter monitu-
 „ rus, istam organorum corporeorum simplicitatem providam
 „ ac solertem naturam sedulò semper ac studiosè ubivis evi-
 „ tasse, adeoque homini binos oculos, binas aures, duas na-
 „ rium pinnas, duos renes, totidemque vasa spermatica, duos
 „ testiculos, duo ovaria, plures lobos pulmonum ac hepatis,
 „ paria semper nervorum tam ex cerebro, quam ex medulla
 „ spinali prodeuntia liberaliter indulgisse, idque eandem non
 „ nisi summa providentia fecisse, ut altero horum organo-
 „ rum læso vel corrupto, alterum nihilominus salvum esset ac
 „ superstes. Tantum igitur abest, ut imaginaria illa ovarii sic
 „ dicti simplicitas aliquam foemellis prærogativam allatura, ut
 „ potius iisdem in procreatione sobolis summè noxia futura
 „ sit. Tali enim ovario simplici semel destructo nulla ampli-
 „ us generationis actui medicina superest: cum econtra in du-
 „ plici ovario antiquo, altero læso, alterum adhuc integrum
 „ sit, & talis foemella felix adhuc multorum liberorum possit
 „ esse mater, uti mulier apud Cyprianum, evidenter pro-
 „ bat.

§. XI. „ Sed tertium, idque princeps argumentum impri-
 „ mis suppeditat commodus situs seu locus, in quo ovarium
 „ novum deprehenditur, occupans quippe omnem internam
 „ cervicis uteri superficiem, ad infimam usque cavitatis fundi
 „ uterini partem, licet etiam nonnullæ istarum vesicularum
 „ limbum orificii interni excurrant, & nonnunquam in cir-
 „ cumferentia cervicis interna instar binarum arbuscularum
 „ cum ramulis expansarum atque fructibus eleganter conspi-
 „ ciantur. Ecce quam pulcrum ovarium, in quo pusiones
 „ crescunt, non aliter ac pira ac poma in arbusculis. Lubens
 „ tamen agnosco commodum istum situm ad immediatum se-
 „ minis masculini contactum vividius suscipiendum multum
 „ conferre. Sed quis non videt, ex tali foecundo congressu
 „ non unum vel alterum pusionem, sed integram eorum co-
 „ loniam esse prodituram, sicuti non sine singulari delectatio-

ne a bombycibus sæpenumero multas oculorum series centuriam
tim semine illorum profico conspersas & sæcundas redditas
fuisse, observavi. Sed mulieres tamen ordinario non sunt mul-
tiparæ.

§. XII. „ Ast duriora adhuc fata miserorum pusionum cervi-
cibus imminet, quia patria illorum, hoc est, vesiculæ ulterius
describuntur, tanquam duabus partibus substantiæ cervicis im-
mersæ, & cum eadem veluti continuatæ, parte circiter tertia
extra internam cervicis uterinæ superficiem prominente. Doleo me-
rito illorum sortem: quis enim ipsos ex foveis istis profundissimis,
quibus immerguntur, liberabit? Quis credet, hoc pacto ullum
partum naturalem esse futurum, qui non bipaliò effodiendus,
aut cultris incisoriis ex uteri cervice, cum qua non tantum con-
tinua, sed etiam ad duas tertias partes immersa sunt ovula, ex-
scindendus sit? Et unde constat tantum placentæ uterinæ vi-
cem explere, quantum ultra duas tertias substantiæ cervicis est
immersum? Annon hinc sequeretur, placentam uterinam ut plu-
rimum cervici uteri debere esse agglutinatam, adeoque non leve
foetui exituro objicere obstaculum, quod tamen est contra in-
spectionem ocularem? cum placenta uterina fundo uteri con-
stanter adhæreat, licet in eo varius observetur naturæ lusus,
dum interdum in sinistra, nonnunquam in posteriore fundi u-
terini parte hæsisse deprehensa est, quemadmodum in nuperri-
ma sectione, quam in muliere quadam rustica, præsentibus qui-
busdam auditorum meorum administravimus, eandem parti
uteri dextræ adhæsisse, clare conspeximus. Unde vero porro
probabit D. Author, in vesiculis uterinis contineri germen,
id est, totum foetus corpusculum, cum ipsemet fateatur, singu-
las foetus partes nullum oculum, optimis licet vitris armatum,
discernere posse? Iisdem difficultatibus premuntur, quæ de
amnio & chorio tanquam membranis foetum involventibus &
funiculo umbilicali profert. Hæc vero omnia si dubia sunt,
incerta & ex rationis tantum speculantis conceptibus profecta,
uti ipsemet non negat, nemo nobis vitio vertet, si quæ juxta
leges hujus hypotheseos adhuc restarent dubia circa conceptio-
nem, & inchoandam & perficiendam, exponenda, in aliud
tempus remittamus.

Atque hanc suam sententiam de ovario Nabothiano iterum re-
perit

18 EPISTOLA PROBLEMATICA.

perit Clarissimus GOELIKE in *Historia Anatomiae* superiori anno in lucem divulgata, tandemque concludit pag. 183. *Versatur autem in eo totius rei cardo & vesicularum istarum, quas nonnullis abusive seminales vocare placet, certitudo & universalis existentia, in quibuscunque subjectis foemineis Anatomice demonstratur, qua demonstratione haecenus deficiente, irritum sane est, quicquid de usibus & consuetudinibus in Physiologiam & Pathologiam inde resultantibus disseritur. Stabunt sane duae illae rationes in contrarium allatae inconcussae, quamdiu primo per observationes saepius iteratas & experientiam magis universalem non ostenditur, vesiculas istas semper & in omnibus promiscue foemellis, tam brutis quam humanis, & id quidem secundo non in statu extraordinario seu morbofo, sed quam maxime secundum naturam.*

Haec duo quamdiu solide non praestantur, non poterunt, qui talia sero objiciunt, accusari, frustra esse, quod veritatem rei Anatomicam sollicitent, vel penitus universalem istaram vesicularum existentiam negando, vel earundem naturalitatem, (ut sic barbare cum aliis loquar), infringendo.

Habes hic, Vir Clarissime, Historiam Ovuli Nabothiani: superest, ut pro ea, qua polles Authoritate, Judicem Te nunc praestes, nec in ambiguo ulterius relinquant ordinem Medicum. De caetero ex animo opto, ut Supremum Numen sufficientes corpori animoque vires largiri velit clementissime, quo in perpetuum Artis salutaris ornamentum & emolumentum, quicquid Curiosi adhuc condunt pretiosi Tui Thesauri, cum orbe Literato communicare valeas, quod animitus optat,

Clarissimi Tui Nominis,

Cultor indefessus:

Dabam Lipsiae,

die 6. Maji 1714.

D. MICHAEL ERNESTUS ETTMULLERUS.

